

Slovak translation of Breast Screening Helping You Decide

Severné Írsko

Skríning prsníkov

Pomáhame vám rozhodnúť sa

Breast Screening

Čo je rakovina prsníkov?	4
Čo je skrining prsníkov?	5
Výsledky skriningu prsníkov	8
Rozhodovanie sa - možné výhody a riziká podstúpenia skriningového vyšetrenia	11
Aké sú príznaky rakoviny prsníka?	14
Na koho sa môžem obrátiť ak mám otázku?	15

Je vaším rozhodnutím, či podstúpite mamografický skríning, alebo nie. Tento leták má za cieľ pomôcť vám rozhodnúť sa.

Prečo organizácia Health and Social Care (HSC) ponúka mamografický skríning?

HSC ponúka skríning pre záchranu životov pred rakovinou prsníka. Skríning to vykonáva tým, že zisťuje rakovinu prsníka v ranom štádiu, keď je príliš slabá na to aby ju bolo vidieť alebo cítiť. Skríning nezaručuje prevenciu vzniku rakoviny prsníka.

Mamografický skríning má určité riziko. Niektoré ženy, ktoré majú skríning budú diagnostikované a liečené na rakovinu prsníka, ktorá by sa inak nikdy nebola zistila, ani by im nespôsobila škodu.

Prečo som bola pozvaná na skríning prs?

Všetky ženy vo veku 50-70 rokov sú pozývané na mamografický skríning každé 3 roky.

Ak máte viac ako 70 rokov, stále máte riziko vzniku rakoviny prsníka. Aj keď už nebudete automaticky dostávať pozvánky na skríning potom ako ste dosiahli 70 rokov, stále môžete mať mamografický skríning každé tri roky. Budete musieť požiadať miestnu jednotku pre mamografický skríning o termín vyšetrenia.

Čo je rakovina prsníkov?

Rakovina prsníka začína, keď sa bunky v prsníku začnú nekontrolovane množiť a vytvoria hrču (tiež známu ako nádor). Ako rakovina rastie môžu sa bunky šíriť do ďalších častí tela a to môže byť život ohrozujúce.

Rakovina prsníka je najčastejším typom rakoviny vo Veľkej Británii. Asi 12 000 žien vo Veľkej Británii zomiera na rakovinu prsníka každý rok. Prežitie choroby sa zlepšuje v priebehu času a teraz asi 3 zo 4 žien s diagnózou rakoviny prsníka sú nažive po 10 rokoch.

Vaše riziko rakoviny prsníka rastie s pribúdajúcim vekom. Až 4 z 5 ochorení rakoviny prsníka sa vyskytuje u žien nad 50 rokov. Väčšina žien s rakovinou prsníka **nemajú** v rodinnej anamnéze toto ochorenie.

Čo je skrining prsníkov?

Mamografický skrining používa röntgenový test s názvom mamogram na kontrolovanie prs na príznaky rakoviny. Môže zachytiť miesta s rakovinou, ktoré sú príliš malé na to aby boli vidieť alebo cítiť.

Čo sa stane, keď sa rozhodnem mať mamografický skrining?

Keď prídete do Jednotky pre skrining prs, personál skontroluje vaše kontaktné údaje a opýta sa vás na akékoľvek problémy s prsníkom, ktoré ste mali. Ak máte akékoľvek otázky neváhajte sa opýtať.

Mamografia sa vykonáva ženami, ktoré sa nazývajú mamografky. Na absolvovanie mamogramu sa budete musieť vyzliecť do pol tela. Takže to môže byť jednoduchšie ak budete mať sukňu alebo nohavice namiesto šiat.

Mamografky vám najprv vysvetlia, čo sa bude diať. Potom si položíte prsia do prístroja pre mamografické vyšetrenie a znížite plastovú dosku na ich stlačenie. Toto vám pomôže udržať vaše prsia bez pohybu a získať jasný röntgen.

Mamografka urobí zvyčajne dva röntgeny každého prsníka - jeden z hora a jeden z boku. Pôjde za plentu, zatiaľ čo sa robí röntgenová snímka. Musíte zakaždým ostať bez pohybu po niekoľko sekúnd.

Celé vyšetrenie trvá menej ako pol hodiny a mamogram trvá len niekoľko minút.

Digitálny mamogram

Aký je to pocit absolvovať mamogram?

Vyšetrenie mamogramom môže byť nepríjemné a pre niektoré ženy bolestivé. Zvyčajne akákoľvek bolesť rýchlo prejde.

Prosím zatelefonujte jednotke pre skríning vašich prs pred príchodom na vaše stretnutie ak:

- **máte fyzický handicap alebo je pre vás chôdza po schodoch ťažká**, aby vaša jednotka pre skríning mohla vykonať všetky potrebné opatrenia pre vás;
- **máte prsné implantáty**, budete zvyčajne môcť absolvovať mamogram, ale dajte vopred vedieť zamestnancom skríningu;
- **ak ste mali mamogram v poslednej dobe, alebo ste tehotná alebo kojíte**, nakoľko vám môžete byť odporučené odložiť skríning prsníkov; alebo
- **ak budete potrebovať tlmočníka.**

Výsledky skríningu prsníkov

Dostanete list s výsledkami skríningu prsníkov do 2 týždňov od stretnutia. Výsledky budú tiež zaslané vášmu praktickému lekárovi.

Väčšina žien bude mať normálny výsledok

Pri asi 96 z každých 100 žien neukáže mamografický skrínig žiadne známky rakoviny - toto je normálny výsledok.

Pamätajte si, že rakovina sa môže vyvinúť medzi vyšetreniami mamografie, takže povedzte vášmu lekárovi ihneď, ako si všimnete akékoľvek zmeny prsníka.

Niektoré ženy budú potrebovať ďalšie testy, pretože majú abnormálny výsledok

List s výsledkami môže uviesť, že potrebujete viac testov, pretože mamogram vyzerá abnormálne. Asi 4 z každých 100 žien sú požiadané aby sa vrátil na viac testov po skrínigu.

Z týchto 4 žien, u 1 bude zistené, že má rakovinu. Zvyšok nebude mať rakovinu a vráti sa ku skrínigovým pozvánkam každé 3 roky.

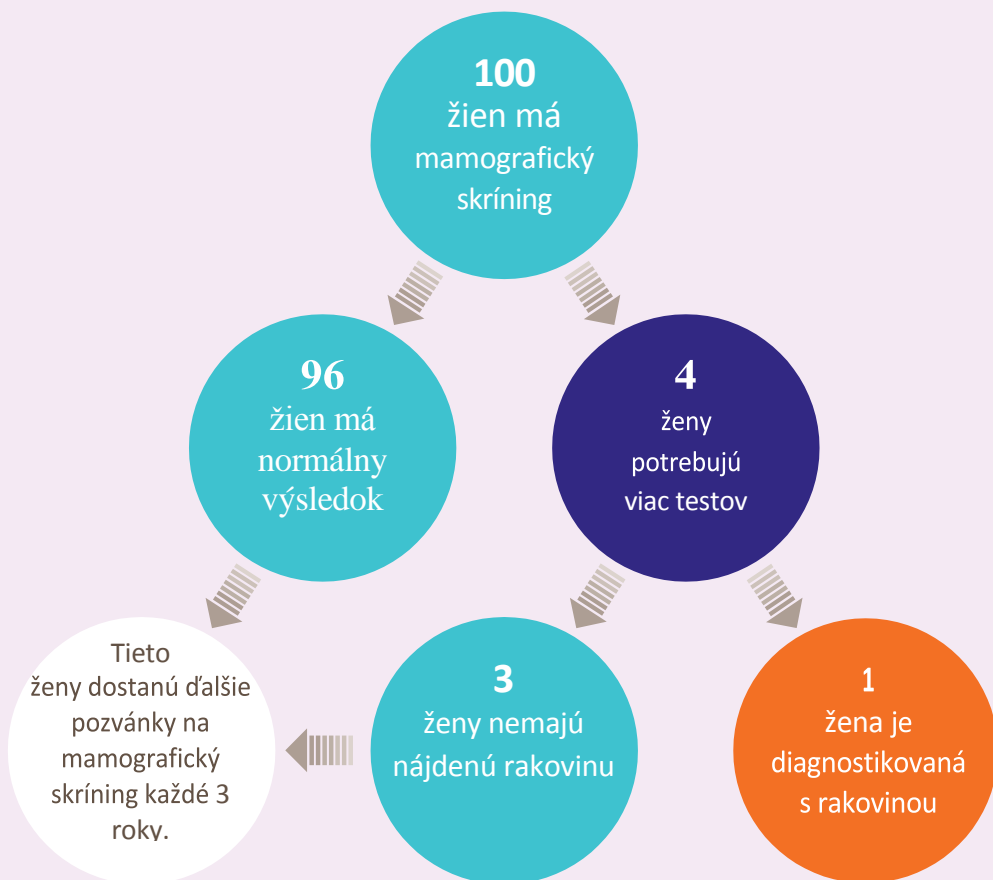
Ak ste boli zavolaná na viac testov, môže sa jednať o vyšetrenie prsníka, ďalšiu mamografiu a ultrazvukové vyšetrenie.

Môžete tiež mať biopsiu, čo je keď sa odoberá malá vzorka z vášho prsníka s ihlou aby bola skontrolovaná pod mikroskopom. Zvyčajne dostanete vaše výsledky v priebehu jedného týždňa.

Občas ženy budú potrebovať ďalšie mamografické vyšetrenie pred tým než dostanú svoje výsledky

Niekedy technické problémy znamenajú, že mamogram nie je dostatočne jasný na čítanie. Ak sa tak stane, budete vyzvaná na ďalšie mamografické vyšetrenie aby sa získala jasnejšia snímka vašich prs.

Čo sa stane 100 ženám zakaždým, keď majú mamografický skríning?

Ak sa zistí, že máte rakovinu prsníka, môže by to byť buď neinvazívna alebo invazívna

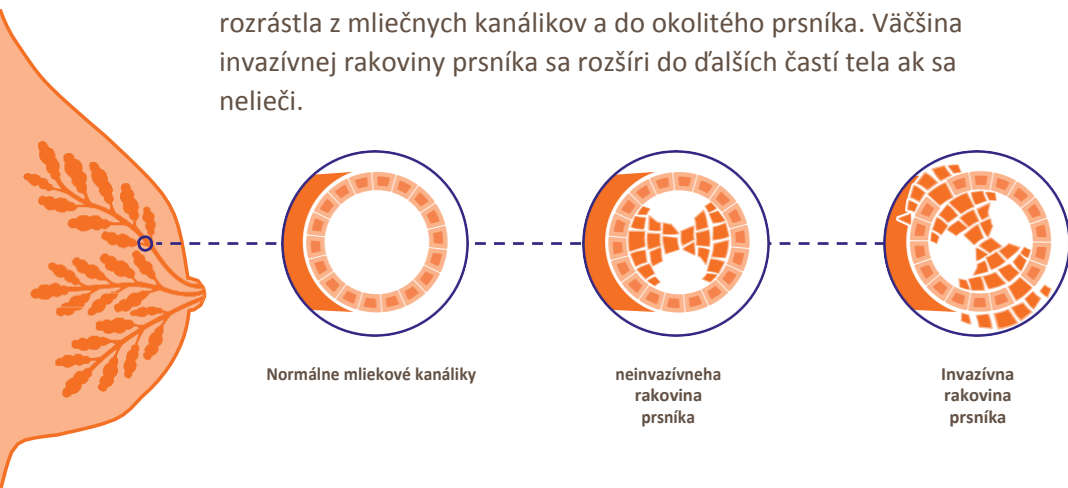
Neinvazívna rakovina prsníka

Asi 1 z 5 žien diagnostikovaná s rakovinou prsníka pomocou skríningu bude mať neinvazívnu rakovinu. To znamená, že v prsníku sú rakovinové bunky, ale sú iba v mliečnych kanálikoch (rúrkach) a ešte sa ďalej nerozšírili. Toto sa tiež nazýva duktálny karcinóm in situ (DCIS). U niektorých žien rakovinové bunky zostanú vnútri kanálikov. Ale u iných v budúcnosti narastú (napadnú), okolitý prsník.

Lekári nedokážu povedať, či neinvazívna rakovina prsníka prerastie do okolitého prsníka alebo nie.

Invazívna rakovina prsníka

Asi 4 z 5 žien diagnostikovaných s rakovinou prsníka pomocou skríningu budú mať invazívnu rakovinu. Toto je rakovina, ktorá sa rozrástla z mliečnych kanálikov a do okolitého prsníka. Väčšina invazívnej rakoviny prsníka sa rozšíri do ďalších častí tela ak sa nelieči.

Liečba rakoviny prsníka

Bez ohľadu na to či je vaša rakovina invazívna alebo neinvazívna bude vám ponúknutá liečba a starostlivosť tímu špecialistov na rakovinu prsníka. Liečba môže zahŕňať chirurgický zákrok (čo môže znamenať mastektómiu), hormonálnu terapiu, rádioterapiu a rovnako chemoterapiu. Táto liečba môže spôsobiť vážne dlhodobé vedľajšie účinky.

Rozhodovanie sa - možné výhody a riziká skríningu prsníka

Je to vaše rozhodnutie, či podstúpite mamografický skríning, alebo nie. Existuje mnoho rôznych dôvodov, prečo sa ženy rozhodnú mať alebo nemať skríning. Aby sme vám pomohli rozhodnúť, priložili sme informáciu o možných prínosoch a rizikách.

Skríning zachraňuje životy pred rakovinou prsníka.

Životy sú zachránené, pretože rakovina je diagnostikovaná a liečená skôr ako bez skríningu.

Skríning nájde rakovinu prsníka, ktorá by inak nespôsobila žene škodu.

Niektoré ženy budú diagnostikované a liečené na rakovinu prsníka, ktorá by sa inak nikdy nebola zistila a nikdy by sa nestala život ohrozujúcou. Toto je hlavné riziko skríningu.

Lekári nemôžu vždy odhaliť či rakovina prsníka, ktorá bola diagnostikovaná bude pokračovať a stane sa život ohrozujúcou, alebo nie a tak ponúkajú liečbu pre všetky ženy s rakovinou prsníka. Toto znamená, že niektorým ženám bude ponúknuté ošetrovanie, ktoré nie je potrebné.

Zváženie možných výhod a rizík skríningu prsníka

Skríning prsníkov
by mi mohol
zachrániť život pred
rakovinou prsníka.

Skríning prsníkov
by mohol znamenať, že
som diagnostikovaná a
liečená na rakovinu, ktorá
by sa nikdy nestala
život ohrozujúca

Existuje debata o tom, koľko životov je zachránených pomocou skríninového vyšetrenia a koľko žien je diagnostikovaných s rakovinou, ktorá by sa nikdy nestala život ohrozujúca. Čísla na nasledujúcej strane sú najlepšie odhady od skupiny expertov, ktorí preskúmali dôkazy.

Zachraňovanie životov pred rakovinou prsníka.

Skríning zachráni asi 1 život pred rakovinou prsníka z každých 200 žien, ktoré sú vyšetrené. Toto je dohromady asi 1300 životov zachránených pred rakovinou prsníka každý rok vo Veľkej Británii.

Nájdenie rakoviny prsníka, ktorá by inak nespôsobila žene žiadnu ujmu.

Asi 3 z každých 200 žien, ktoré podstúpili skríning každé 3 roky od veku 50 do 70 sú diagnostikované s rakovinou, ktorá by nikdy nebola nájdená bez skríningu a nikdy by sa nestala život ohrozujúca. To je dohromady asi 4000 žien, každý rok vo Veľkej Británii, ktorým je ponúknutá liečba, ktorú nepotrebovali.

Celkovo na každú jednu ženu, ktorej život je zachránený pred rakovinou prsníka sú diagnostikované asi 3 ženy s rakovinou, ktorá by sa nikdy nestala život ohrozujúca.

Vedci sa snažia nájsť lepší spôsob ako zistiť, ktoré ženy majú nádory prsníka, ktoré sa stanú život ohrozujúce a ktoré ženy majú rakovinu, ktorá taká nebude.

Môže mať skríning prsníka iné riziká?

- U väčšiny žien, ktoré dostanú abnormálny výsledok skríningu sa zistilo, že nemajú rakovinu prsníka. Tieto ženy majú zbytočné starosti a niektorú cítia úzkosť, ktorá má vplyv na ich schopnosť vykonávať svoje normálne každodenné činnosti v tej dobe.
- Röntgenové lúče môžu veľmi zriedkavo spôsobiť rakovinu. S mamografiou každé 3 roky po dobu 20 rokov sa veľmi mierne zvyšuje riziko vzniku rakoviny počas života ženy.
- Zriedkavo mamografický skríning môže rakovinu prehliadnúť. Zachytí väčšinu rakoviny prsníka, ale to prehliadne rakovinu prsníka u asi 1 z 2500 vyšetrených žien.

Aké sú príznaky rakoviny prsníka?

Ak viete ako vaše prsia vyzerajú a cítia sa normálne môžete s väčšou pravdepodobnosťou zistiť akékoľvek zmeny, ktoré by mohli byť príznakmi rakoviny prsníka. Toto je dôležité aj ak ste boli na skríning pŕs. Dajte si pozor na nasledujúce:

- Hrčka alebo zhrubnutie v prsníku.
- Zmena na bradavke. Bradavka môže byť stiahnutá do prsníka, alebo zmeniť tvar. Môžete mať vyrážky, ktoré spôsobujú že bradavka vyzerá červená a šupinatá, alebo mať krv alebo inú tekutinu vytekajúcu z bradavky.
- Zmena v tom, ako sa prsia cítia alebo vyzerajú. Môžete cítiť, že sú ťažké, teplé alebo nerovné, alebo koža môže vyzeráť, ako keby mala jamky. Veľkosť a tvar prsníka sa môže zmeniť.
- Bolesť alebo nepríjemný pocit buď v prsníku alebo v podpazuší.
- Opuch alebo hrča v podpazuší.

Ak máte nejaké zmeny prsníka, mali by ste si okamžite dohodnúť schôdzku na návštevu vášho lekára. Nemusíte mať rakovinu. Ale ak áno, tak diagnostika a liečba v ranej fáze môže znamenať, že máte väčšiu šancu na prežitie rakoviny prsníka.

Čo sa stane s mojimi mamografmi po vyšetrení?

Program mamografického skríningu v Severnom Írsku si ukladá vaše mamografie po dobu najmenej 8 rokov. Tieto sú uložené bezpečne. Skríningový program pravidelne kontroluje záznamy, aby sa ubezpečil, že služba je tak dobrá, ako je to možné. Zamestnanci v iných častiach zdravotníctva môžu potrebovať vidieť vaše záznamy, ale vaše záznamy budú zdieľané len s ľuďmi, ktorí ich potrebujú vidieť. Ak chcete poznať výsledky týchto pravidelných kontrol, môžete sa obrátiť na miestnu skríningovú jednotku.

Na koho sa môžem obrátiť ak mám otázku?

Ak máte otázky týkajúce sa skríningu, obráťte sa na miestnu jednotku mamografického skríningu. Ak sa chcete s niekým porozprávať o tom, či máte absolvovať mamografický skrínig, môže vám pomôcť váš všeobecný lekár.

Spolu môžete zvážiť možné prínosy a riziká aby vám pomohli rozhodnúť sa.

Podrobnejšie informácie o skrínigových vyšetreniach vrátane zdrojov dôkazov používaných pri písaní tohto letáku nájdete na:

Program mamografického skrínigu v Severnom Írsku

www.cancerscreening.hscni.net

Mamografický skrínigový program NHS

www.cancerscreening.nhs.uk/breastscreen

Informovaná voľba o skrínigu rakoviny

www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Môžete tiež nájsť tieto charitatívne webové stránky poskytujúce užitočné informácie o skrínigových vyšetreniach prsníka.

Cancer Research UK - cruk.org

Healthtalkonline - healthtalkonline.org

Breakthrough Breast Cancer - breakthrough.org.uk

Breast Cancer Campaign - breastcancercampaign.org

Breast Cancer Care - breastcancercare.org.uk

Ak by ste chceli tento leták v iných jazykoch alebo alternatívnych formátoch prejdite na www.cancerscreening.hscni.net alebo sa obráťte na miestny skrínigový úrad.

Tento leták bol vyvinutý Informovanou voľbou o skríningu rakoviny - nezávislým tímom informačných odborníkov z organizácie King's Health Partners, s radami a písomnou podporou od Cancer Research UK. Bol upravený pre použitie v Severnom Írsku agentúrou pre verejné zdravie.

Prostredníctvom verejnej konzultácie, viac ako 1000 ľudí z radov verejnosti prispelo k rozvoju prístupu k informáciám o NHS programe skríningu na rakovinu.

Nasledujúce organizácie podporili konzultácie. Beating Bowel Cancer, BME Cancer Communities, Bowel Cancer UK, Breakthrough Breast Cancer, Breast Cancer Campaign, Breast Cancer Care, Cancer Research UK, Independent Cancer Patients' Voice, Jo's Cervical Cancer Trust and the Patient Information Forum.

Informácie v tejto písomnej informácii použili odporúčania od poroty občanov zloženej z 25 žien, o tom ako prezentovať možné výhody a riziká podstupovania skríningových vyšetrení.

www.informedchoiceaboutcancerscreening.org

Financované NHS programom pre skríning rakoviny.

Public Health Agency 12–22

Linenhall Street Belfast

BT2 8BS

Tel: 028 9032 1313

www.publichealth.hscni.net

www.cancerscreening.hscni.net

